

Afghaanse duizendknoop

Persicaria wallichii synoniem *Koenigia polystachya*

Laatste update: 13-7-2022

Afghaanse duizendknoop is een overblijvende plant die 30 tot maximaal 150 cm hoog kan worden. De bladeren zijn langwerpig, 8-20 cm lang en hebben een lang toegespitste top en een afgeknotte of iets hartvormige bladvoet en zijn en aan de onderzijde vaak behaard. De holle, rechtopstaande stengels zijn vertakt en sterven tegen de winter af. Afghaanse duizendknoop heeft kruipende wortelstokken. De plant bloeit van augustus tot en met oktober met crème-witte, soms iets roze kleine bloemen. De bloemen zijn tweeslachtig maar er worden in Nederland geen rijpe zaden gevormd.

Er zijn een aantal soorten die op Afghaanse duizendknoop lijken, zoals *Koenigia alpina*, *Koenigia xfennica*, *Koenigia weyrichii* en *Koenigia campanulata*. In dit [rapport](#) staat informatie over de verschillen tussen deze soorten.

Foto: Edu Boer (NVWA)

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021

De Afghaanse duizendknoop is gevestigd in diverse EU-lidstaten, waaronder Nederland. De plant kan zich bij het huidige klimaat vestigen in een groot deel van Europa, met uitzondering van een aantal mediterrane landen. Bij de verwachte klimaatverandering blijft het aantal lidstaten waar de Afghaanse duizendknoop zich kan vestigen groot.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

Er is maar weinig wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de effecten van Afghaanse duizendknoop waardoor er nog niet zoveel bekend is over deze plant. Het effect op biodiversiteit lijkt minder groot dan bij de overige drie Aziatische duizendknopen. De Afghaanse duizendknoop loopt net als de Japanse, Sachalinse en bastaardduizendknoop vroeg in het voorjaar uit, heeft een snelle lengtegroei en vormt een nagenoeg gesloten bladerdek. Hierdoor wordt de overige vegetatie geheel overgroeid en op de duur verdrongen. Bestanden van Afghaanse duizendknoop veroorzaken een dikke laag organisch materiaal op de grond waardoor inheemse soorten niet meer kunnen kiemen. De Afghaanse duizendknoop beïnvloedt zijn standplaats door het vastleggen van voedingsstoffen. Omdat de plant vooral groeit op terreinen met weinig natuurwaarde, is de impact op de biodiversiteit niet zo groot.

De plant wordt in België, Frankrijk, Ierland en het Verenigd Koninkrijk als invasief beschouwd. Door hogere temperaturen zal de invasiviteit toenemen en in gebieden met meer droge periodes zal de invasiviteit afnemen.

Effect op ecosysteemdiensten

Er zijn geen specifieke wetenschappelijke studies verricht naar de effecten op [ecosysteemdiensten](#). Gezien de ervaringen in België en het Verenigd Koninkrijk met Afgaanse duizendknoop lijkt het waarschijnlijk dat de plant de stabiliteit van dijken en oevers van watergangen kan ondermijnen door het wegconcurreren van de (gras)vegetatie.

Overige effecten

Er zijn nog geen aanwijzingen dat Afgaanse duizendknoop schade toebrengt. Maar gezien de overeenkomst met de overige drie Aziatische duizendknopen is het aannemelijk dat ook de Afgaanse duizendknoop schade kan veroorzaken aan funderingen, verhardingen, infrastructuur, rioleringen en drainagebuizen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van Afgaanse duizendknoop op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

In Nederland komt Afgaanse duizendknoop vrij weinig voor. De plant groeit voornamelijk op niet beheerde standplaatsen, zoals langs beken, taluds langs bermen en spoorbanen, bosranden en op ruderaal terreinen.

Effecten

De effecten zijn hetzelfde als in de rest van Europa.

3. Wet- en regelgeving

Afgaanse duizendknoop staat sinds augustus 2022 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in de EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Beheer is altijd arbeids- en kostenintensief en vereist een lange adem. Kleine populaties kunnen handmatig uitgegraven worden, waarbij alle wortelstokken verwijderd moeten worden. Chemische bestrijding in combinatie met maaien gedurende minstens drie jaar is mogelijk effectief. Het maaisel moet zorgvuldig worden afgevoerd en de maaaimachine moet na elke keer maaien zorgvuldig worden schoongemaakt. Op kleine, zandige locaties is 3 meter diep afgraven en zeven van de grond een optie. Waar afgraven en maaien geen opties zijn, is afdekken een mogelijkheid, mits er geen hoge obstakels staan. Op een landgoed bij Oisterwijk is in populatie beuk aangeplant om zo op termijn door schaduw van de beuk de planten kwijt te raken (pers. med. Theo Quekel, Brabants Landschap). Ervaringen met diverse vormen van bestrijding van de diverse duizendknopen staan op de website [bestrijdingduizendknoop.nl](#) en in dit [rapport](#) van stichting Probos. Meer informatie over deze en andere mogelijke managementmaatregelen staan ook in dit [rapport](#).

Waarnemingen van Afghaanse duizendknoop kunnen worden doorgegeven via waarneming.nl.

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Afghaanse duizendknoop komt oorspronkelijk uit Centraal- en Oost-Azië.

Habitat

Afghaanse duizendknoop groeit vooral op vochtige en nitraatrijke grond. De plant groeit op rivier- en beekoevers en in bossen en struikgewas, op zowel zonnige als schaduwrijke plaatsen. Komt ook voor op terreinen met verstoorde grond, zoals spoor- en wegbermen.

Introductieroute Europa

De belangrijkste pathway waarmee Afghaanse duizendknoop in de EU-lidstaten is gekomen is via de handel in sierplanten. Een andere pathway voor introductie in de EU is als contaminant bij transport van grond of vegetatie.

Aanwezigheid in de EU

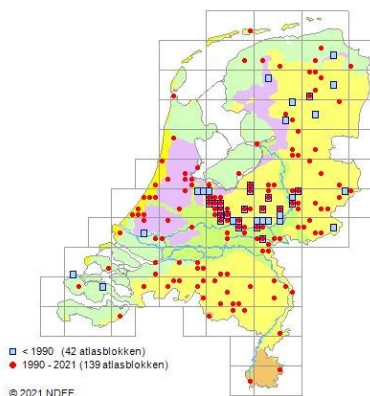
Links: verspreiding in de EU in 2018, rechts mogelijke vestiging in de EU (gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: [Europese risicobeoordeling](http://Europese.risicobeoordeling)

Introductieroute Nederland

Ook in Nederland is de plant verkocht als sierplant.

Aanwezigheid in Nederland

Afghaanse duizendknoop is zeldzaam in Nederland. De plant groeit verspreid over het hele land, met een concentratie van groeiplaatsen op de Utrechtse heuvelrug. De plant is in 1920 voor het eerst in de Nederlandse natuur waargenomen.

Verspreiding van Afghaanse duizendkoop in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Afghaanse duizendkoop is al geïntroduceerd en gevestigd in Nederland. Wortelstokken en stengels breken gemakkelijk. Fragmenten van de wortelstokken, van maar enkele grammen, en stengeldelen met een knoop kunnen weer uitgroeien tot een nieuwe plant. Natuurlijke verspreiding van de plant vindt vooral plaats door stromend water. De kans op natuurlijke verspreiding via zaden is laag omdat de plant pas laat in het najaar bloeit en vruchtvorming nauwelijks optreedt. Ook door menselijk handelen wordt de plant verspreid. Bij het maaien van groeiplaatsen worden stengeldelen en delen van de wortelstokken verspreid. Daarnaast is het transport van grond met daarin (fragmenten van) wortelstokken een belangrijke bron van verspreiding. Een andere bron van verspreiding is het dumpen van tuinafval.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlandse risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Nederlandse risicobeoordeling](#)
- [Mogelijke managementmaatregelen](#)
- [Verspreidingsatlas.nl](https://verspreidingsatlas.nl). Bezocht op 3-11-2021
- [Nederlands Soortenregister](#). Bezocht op 3-11-2021
- CABI-datasheet *Persicaria wallichii*, 2019. Bezocht op 3-11-2021
- De Groot, C. & J. Oldenburger, 2011. De bestrijding van invasieve uitheemse plantensoorten; een studie naar de bestrijding van 6 invasieve exoten in de Nederlandse buitenruimte. Stichting Probos. [Beschikbaar online](#).
- [Q-bankplants](#). Bezocht op 3-11-2021